

SLOVENEK

Velja po pošti:

za celo leto naprej . . . K 50—
za en mesec 4.50
za Nemčijo celoletno . . . 55—
za ostalo inozemstvo . . . 60—

V Ljubljani na dom

za celo leto naprej . . . K 48—
za en mesec K 4—
V upravljanje mesечно . . . 3.50

Sobotna izdaja:

za celo leto K 10—
za Nemčijo celoletno . . . 12—
za ostalo inozemstvo . . . 15—

Inserati:

Enostolpna pettivrsta (59 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)

za enkrat po 50 v
za dva- in večkrat . . . 45 „
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
Ob sobotah dvojni tarif.

Poslano:

Enostolpna pettivrsta K 1—
Izhaja vsak dan izvenredno ne-
delje in praznike, ob 3. uri pop.
Redna letna priloga vojni reg

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 50.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 50.

Načelnstvo S. L. S.

Ima sejo prihodnji ponedeljek dne 22. julija ob pol 10. uri v Kat. tiskarni. K seji vabi načelnstvo tudi

zastopnike kmečkih zvez

ali, kjer Kmečka zveza še ni ustanovljena, zastopnike občin, zaradi razgovora o važnih gospodarskih vprašanjih.

Posebna vabila se ne bodo razpošiljala.

Ljubljana, dne 17. julija 1918.

Prelat A. Kalan,
t. č. načelnik S. L. S.

Blagovest z Goriškega.

Od vodstva S. L. S. na Goriškem smo prejeli naslednje obvestilo:

»V imenu državnih poslancev gospoda svetnika Jos. Fona in gospoda dr. Antona Gregorčiča je povabil preč. msgr. Jos. Pavletič somišljenike obeh političnih struj S. L. S. na Goriškem na zaupni shod v Gorici, kjer so se soglasno sprejele naslednje resolucije:

1. Glede spojitve obeh političnih struj (poročevalec msgr. dr. Jos. Ličan). Na zaupnem shodu v Gorici dne 11. julija t. l. zbrani goriški somišljeniki takozvane »stare« in »nove struje« S. L. S. na Goriškem izjavljajo, da se imajo odslej obe struji smatrati kot ena sama stranka pod imenom Slovenska Ljudska Stranka na Goriškem. Spojitev se izvrši na programu Vseslovenske ljudske stranke in na podlagi majniške jugoslovanske deklaracije in sicer na kulturnem, gospodarskem in političnem polju. Odslej ima iz javnosti popolnoma izginiti označba »stare« in »nove« struje.

2. V začasni vodstveni odbor se je zbralo poleg državnih in deželnih poslancev še sedem članov, kateremu se je poverilo začasno vodstvo vseh strankinih zadev, zlasti sestava strankinega štatuta po vzoru pomlajene S. L. S. na Kranjskem. Začasno vodstvo ima v primernem času sklicati širši krog zaupnikov, kjer se strankine zadeve, zlasti sprejem novega štatuta in volitev vodstva definitivno reši.

3. Začasnemu vodstvu se naroča, naj stopi v dogovor z vodstvom »Kmečke stranke« v svrhu spojitve na skupni načelni podlagi, išče naj taka pota, da stopi v stik z narodnonapredno stranko, da postopamo v skupnih zadevah, kakor v narodno političnih, obnovitvenih, begunskih zadevah itd. skupno.

II. Glede skupnega lista (poročevalec g. dr. Jos. Srebrnič).

1. Ustanovi naj se čimprej list, ki bodi glasilo združene S. L. S. na Goriškem. (Lastnik lista je konzorcij, ki obstoji iz vodstva S. L. S.) Konzorcij skrbi za gospodarsko stran lista in imenuje uredniški odbor, ki odloča vsebino lista.

III. Glede skupne »Ljudske posredovalnice« (poročevalec g. dr. Ant. Pavlin).

1. Naroča se začasnemu vodstvu, naj čimprej otvori skupno »Ljudsko posredovalnico« v Gorici, ki naj pomaga ljudstvu v begunskih, gospodarskih, vojaških, stanovanijskih in zlasti v obnovitvenih zadevah.

2. Nastavi naj v ta namen sposobnega uradnika in drugo pomožno osebo.

V Gorici, dne 15. julija 1918.

Začasno vodstvo S. L. S. na Goriškem.

× × ×

To vest iz sestrinske dežele bodo ostali Slovenci sprejeli z največjim veseljem. Vojne razmere in nepopisno trpljenje, ki ga je morala pretrpeti ravno Goriška, so ustvarile podlago, na kateri je poštena sprava mogoča, so ublažile mnoga nasprotja in ostrino nekdanjih sporov zabrisale. Nova doba je s svojimi potrebami hkrati tudi kategorično zahtevala, da se obe struji v S. L. S. na Goriškem zlijeta. To ni bil le življenjski interes stranke, ki je bila na Goriškem vsled dogodkov zadnjega časa v resni nevarnosti, marveč tudi interes celokupnega naroda in goriške dežele same. Sedanja politična konstelacija

neizprosno terja, da se narod ne cepi v stranke, ampak da se organizira v trdnih okvirih velikih strankarskih organizmov, ki so naraven plod naše preteklosti in ki se bodo, varujoč kontinuiteto dosežanega razvoja, ali prilagoditi tudi novim življenjskim potrebam naroda. Cepitev v stranke pomeni danes razkrajanje narodnega telesa.

A tudi položaj Goriške nalaga S. L. S. dolžnost, da se krepko strne in dobro organizira. Potrebe dežele so tako ogromne, da bo Goričan moral imeti močno, solidno in potemtakem vplivno stranko, ki mu bo znala in mogla pomagati.

Spor na Goriškem je z zgornjo izjavo vodstva S. L. S. formalno poravnal. Ni izključeno, da bodo ostale še kake majhne disonance osebnega značaja, da bo treba premostiti tu ali tam kako nesporazumljenje in preboleti ostanke nezaupnosti. A naši somišljeniki na Goriškem bodo spričo resnobe časa s samopremagovanjem znali vse te ovire premagati, bodo šli na delo notranje strankarske konsolidacije in podrobne organizacije ter tako položili temelj za bodoči politični razvoj svoje dežele.

V dno duše vzradoščeni ob blagovesti, ki nam jo pošiljajo z Goriškega, jim želimo iz vsega srca: To veliko delo jim bodi blagoslovljeno!

Brez večine.

Dunaj, 17. julija.

Zbornica je danes le slabo obiskana. Največjo pozornost je vzbudila izjava Poljskega kola, da vztrajajo Poljaki v opoziciji proti Seidlerju. Dr. Tertil je povedal to čisto jasno, ravnotako tudi drugi poljski govornik poslanec Daszynski, ki je s svojimi izvajenji zbornico kar fasciniral. Nemški listi trde, da se je napetost razmerja med Poljaki in Nemci poostila. Sicer so pa Nemci zelo vznemirjeni, ker je večina nemških članov gosposke zbornice sprejela dr. Seidlerjevo izvajanje ne samo hladno, ampak z ironijo. Sedaj grozijo nemški nacionalci gosposki zbornici. Postali so kar čez noč demokrati in hočejo staviti v zbornici predlog, naj se institucija gosposke zbornice spremeni.

Dr. Seidler nima večine. Na vso moč se trudi, da bi pridobil še par poslancev. Doslej ima zagotovljenih 210 glasov in sicer 170 Nemcev (brez socialnih demokratov), 28 Ukrajincev, 5 Rumunov, 4 Italijane (na čelu dr. Faiduttja in dr. Bugatta) in 3 divlake. Opozicija šteje 247 glasov in sicer 95 Čehov, 32 Jugoslovancev (z dr. Šusteršičem in Jakličem), 77 Poljakov, 39 nemških socialnih demokratov, 4 Italijane. Pripravljeni smo, da bosta sedaj po Seidlerjevem govoru tudi dr. Šusteršič in Jaklič glasovala z opozicijo, če le imata kaj narodnega čuta v sebi. Razlika znaša torej 37 glasov. Če dobi vlada 19 poslancev, pa ima večino.

V parlamentu je krožila danes govorica, da ima Seidler že večino. To vest so razširjali Nemci namenoma, da vplivajo na omahljivce, ki so vselej najrajše tam, kjer jih je več. V poljskih krogih prevladuje mnenje, da se bo drugo branje proračuna vršilo le tedaj, če bo stopil na čelo vlade drugi ministrski predsednik.

Kakor poroča neka nemška korespondenca, je Vladimir Beck zopet v ospredju med kandidati za Seidlerjevega naslednika. In sicer hoče vstvariti koalicijsko vlado. V ta namen je imel s češkim agrarnim poslancem bivšim ministrom Prašekom razgovor. Nemcem obljublja dr. Baernreiterja kot ministra-krajana.

Iz poljskih konservativnih krogov pa prihaja vest, da bo sedanji galski namestnik grof Huyn ministrski predsednik. Poljaki bi se Huyna radi iznebili. Zato ta vest.

DRUGA SEJA DRŽAVNEGA ZBORA.

Dunaj, 17. julija.

Predsednik dr. Groß otvori sejo ob 10. uri 5 minut. Zbornica nadaljuje ob zelo majhni udeležbi prvo branje proračunskega provizorija in debato o nujnih vprašanjih.

Prvi govori nemški nacionalec dr. Waber. Razpravlja o vprašanju prehrane in napada Ogrsko. Glede albanske ekspedicije polemizira s poslancem dr. Ellenbogom, ki je dejal, da nimamo v Albaniji ničesar iskati.

Poljaki proti Seidlerju.

Nato govori dr. Tertil, načelnik Poljskega kola. Omenja, da velja prva beseda v tej zbornici miru. Poljaki hočejo mir od naroda do naroda, mir, ki ne bo prebivalstva potapljajal od leta do leta še globlje v vojsko. Včerajšnji govor dr. Seidlerja je obžalovanja vreden, tudi Nemci mu pozneje zanj ne bodo hvaležni. Glede rešitve poljskega vprašanja je govornik izjavil, da besede zunanjega ministra sicer niso rešile tega vprašanja, marveč se ga le prav varno dotaknile. Vendar pa jih z ozirom na to, kar se je zgodilo pod Czerninom, mora pozdravljati. Sposobne so, da utemelje nade in vzbude zaupanje. Govornik je najstrožje napadal dr. Seidlerja in izjavil, da mora Poljsko kolo brezpogojno zahtevati, da sedanji ministrski predsednik zgine. Končno je izjavil, da je glasovanje Poljakov o proračunu odvisno od zaupanja do tiste vlade, ki bo takrat na krmilu.

Poslanec Ofner (dunajski liberalce) je izjavil, da bo njegova stranka glasovala za vojne kredite in za proračun, za zadnjega seveda le s težkim srcem, ker nima nobenega zaupanja do Seidlerjeve vlade.

Politika sile.

Češki poslanec Stiberny je povdarjal, da vlada danes le politika sile. Vlada in z njo Nemci delajo s Slovani kakor vladajoči z obvladanimi. Govornik se je obširno pečal s preganjanji Slovanov in omenjal razne justifikacije. Sedanja vojska ni drugače kakor vojska Germanov proti Slovanom. Nemci očitajo Slovanom veleizdajalstvo, pa imajo v lastnih vrstah veleizdajalce. Vlada naj bi poslala na razne »volkstäge« svoje zastopnike, pa bi vedela, kaj vse se je tam govorilo. Tako pa Slovanom prepoveduje shode, na nemške »volkstäge« pa niti ne pošlje svojih zastopnikov, samo da lahko Nemci govorijo, kar se jim poljubi. Vlada je razdelila Češko, ustavila liste, prepovedala zborovanja, vse to je le poskus insolventne tvrdke. Za Čehe ni dr. Seidler drugega kakor prokurist insolventne tvrdke.

Nato je nastopil tirolski italijanski poslanec Conci. Čehi so ga pozdravljali z burnimi klici »Na zdar!«. Conci je povdarjal, da ni bil odstavljen kot namestnik deželnega glavarja radi govora v Prahi, marveč da to datira že od prej, od leta 1915., ko je bil konfiniran. Govornik je proti temu odločno ugovarjal. Razmotrival je sedanje neznosne razmere in pozval merodajne kroge, naj napravijo temu konec z mirom. Končno je izjavil, da bo glasoval proti proračunu in za obtožbo ministrstva.

Poslanec Šubrt (češki svaz) se je pečal z aprovizacijo in napadal vlado, ker je ustavila »Narodne Listy« in prepovedala zborovanja.

Poljski soc. dem. Daszynski, katerega je poslušalo obilo poslancev, je imel sijajen govor. Svaril je vlado, naj ne napravi Avstrije v gospodarskem in političnem oziru odvisne od volje nemške države, kajti potem bi slovanski narodi, ki so še vedno za dinastijo, tega mogoče l. 1919. več ne storili. Dr. Seidler mu je premajhen, da bi se boril z njim. Z dr. Weiskirchnerjem bi rekel o Seidlerju: Ali ste že kedaj videli otroka te starosti? (Splošna veselost. Seidler obljubi vse, ne stori pa ničesar. Dobiš ga lahko za vse. Je prav dober dečko, vendar pa uganja stvari, ki bi jih ne smel. Brezupnost Slovanov se je povzpela do obupa. Govornik je ostro kritiziral birokratizem in končno izjavil, da je vlada s svojo neumno cenzurno prakso povzročila, da krožijo po državi najbolj brezmišelnosti vesti.

Podpredsednik Jukel pokliče govornika zaradi raznih besed na red.

Vsenemški program.

Poslanec Malik (Vsenemec) pravi, da bodo Vsenemci glasovali za proračunski provizorij. Poljaki so bili vedno vampir na nemškem telesu. Pravi povzročitelj

vojne da je bil dr. Kramar. Zahteva nemški državni jezik, osamosvoje Galicije in odcepitev Dalmacije. Na ustanovitev jugoslovanske države bodo vsenemci točno odgovorili.

Poslanec Hartl pozdravlja, da je ministrski predsednik priznal opravičenost nemških zahtev. Z izdajalci države in dinastije ni treba iskati sprave. Potrebno je tudi slovanske narode pridobiti za državo, ako naj le-ta obstoji. Čehi si morajo izbrati druge državi zveste voditelje, potem bo sporazum z njimi mogoč.

Združena poljska država.

Poslanec Glombinski izjavi, da se bo poljski narod vsikdar držal svojega političnega ideala, da se združijo vse poljske dežele z lastnim dohodom do morja.

Nato se razprava prekine in ob pol 7. uri seja zaključuje.

Prihodnja seja jutri ob 10. uri dopoldne.

Jugoslovani in Čehi za učitelje.

Dunaj, 19. julija.

Poslanca dr. Korošec in Stanek sta peljala danes deputacijo slovenskih učiteljev k naučnemu ministru, kateremu so predložili in obširno razložili učiteljske zahteve. Ministrove izjave in pa dejstvo, da je v najkrajšem času pričakovati tozadnih sklepov obeh zbornic, utemeljujejo upanje, da bode zadeva vendar že enkrat ugodno rešena.

Interpelacije Jugoslovanskega kluba.

Škandalozne razmere na Slov. štajerskem.

Dr. Korošec in tovariši so vložili na justičnega ministra dne 16. julija 1918 sledečo interpelacijo:

»Slovenec se godi največja krivica na sodnih. Od najnižjega pisarja do predsednikov je vse nemško in renegatsko, zavedni Slovenci so na sodnih z popolnoma slovenskim okrajem že bele vrane. Graška nadsodnija je uvedla za Nemce slov. kurze, kjer jim vlepejo par slovenskih besed in potem so ti gornještajski in tirolski priseljenci že kvalificirani za sodstvo nad slovenskim ljudstvom. Napisali bi lahko cele knjige gorostasnih neumnosti, ki so jih zagrešili ti kurzovalci pri sodstvu vsled neznanja slovensčine. A kljub temu se jih vedno protežira, dan za dnevom odjedajo vsa boljša mesta zmogljivejšim Slovincem, vstopivše Slovence praktike in avskultante pa tako dolgo šikanirajo, da jim službovanje pri sodnih popolnoma zabranijo in vsled krivične kvalifikacije tudi onemogočijo napredovanje. Tekom vojne je na Spodnjem Štajerskem stopil samo en Slovenec v sodno službo, a pri mariborski sodnji so ga tako dolgo šikanirali, da je moral po 13mesečnem brezplačnem službovanju izstopiti. Predstojnik okrajne sodnje mu je rekel v obraz, da ne more upati na sprejem, ker jih je cela vrsta predzaznamovanih — seveda Nemcev, ker Slovenec sploh nobeden ni vstopil. Tudi si je drznil ta predstojnik praktikanu, ki je študiral gimnazijo in univerzo nemško, očitati, da za sodnijo ne zna dovolj nemški. Ob istem času so na vse mogoče načine protežirali renegata dr. Fohna, ki je sedaj zaprt v Celju radi tatvine in vloma. Z vednostjo sodnih predstojnikov je na primer lahko po cele mesece izostajal iz urada, ko pa je moral predložiti za kvalifikacijo svoje sodbe, sta mu okrajni sodnik dr. Oswatitsch in sodni svetnik Modrinjak v naglici pozno v noč nadiktirala nekaj sodb.

Ta sovražni in zatirajoč duh po slovenskih sodnih je nevzdržljiv, ogorčenje nad zapostavljanjem in krivicami pred sodnijo raste dan za dnevom med ljudstvom. Zadnja sodna imenovanja okrajnih sodnikov na Slovenskem so zopet pokazala, da je Pittreichu pri imenovanju okrajnih sodnikov na Slovenskem merodajno pred vsem nemštvo in renegatstvo, ker je bilo zopet nebroj izbornih kvalificiranih Slovencev pretiranih.

Večino slovenskih sodnikov so tekom vojne vtaknili v vojaško suknjo, ostale so pa poslali v zakotne luknje. Sodnika Zemljčiča iz Ormoža so vsled nemške gornje prestavili na Kranjsko in na njegovo mesto je prišel Nemeč. In tako bi lahko naštevati to sistematično preganjanje itak že redkih slovenskih sodnikov v brezkončnost. Sodnija v Mariboru, Radgoni, Slovenski Bistrici, Konjicah, Ptuj, Ormožu, Celju itd., torej v okoliščini s 90 odstotki Slovencev so preplavljene z nemškimi in nemškimi sodniki. In tako je slovenščina na sodnijah na slovenski zemlji zamrla, ker je tudi onim redkim slovenskim sodnim uradnikom celo v privatnem razgovoru prepovedano slovensko govoriti. Ljudstvo hodi le s strahom na sodnijo in tudi na okrajna glavarstva, kjer narodnostne razmere niso prav nič boljše ampak še preje hujše, po vseh uradih so uradna nšesa zaprta za težnje slovenskega ljudstva.

V pokrepitev gornjih razmer hočemo navesti še en kriček slučaj iz naših sodnij, ki pa je še najmilejši, a vendar kaže jasno, kaj brezpravnost slovenske narodnosti pred sodnijo in ob enem predrzno objestnost nemškega sodnika med nami, kljub temu, da je notoričen duševni revež.

Pri okrajni sodniji v Slov. Bistrici je pod U 21/17 tožila neka Franciška Č. Amalija T. radi razžaljenja časti. Amalija T. je žaljivke tajila in trdila, da je inkriminirane žaljivke izrekla Franciška Č., a ne ona in se sklicevala na pričo Štefana Stričiča. Štefana Stričiča je na to zaslišal dne 3. 7. 1917 pri okrajni sodniji v Mariboru sodnik Nemeč-kurzovec dr. Pamer. Kljub temu, da Štefan Stričič ne razume nemško, je napravil dr. Pamer z njim nemški zapisnik, v katerem je bilo zapisano, da je Štefan Stričič nekatere žaljivke tudi potrdil. Priča Stričič je moral tudi ta zapisnik podpisati.

Okrožna sodnija v Mariboru je nato s sodbou U 201/17/11 na podlagi izpovedbe priče Stričiča obdolženka T. tudi obsodila na en teden zapora. (Samo mimogrede omenjamo, da je sodnik dr. Pamer ime zasebne obtožiteljice Č. naenkrat samolastno spreminil v Tsch.)

Zasebna obtožiteljica T. se je čutila po krivem obsojeno, ker onih žaljivk ni izrekla. Zato je šla iz daljnega Mostočna, okraj Slov. Bistrica, si najela in plačala dve priči in šla z njima v Maribor k Stričiču vprašati ga, če je res pri dr. Pamerju tako izpovedal, kot je zapisano v zapisniku. Priča Stričič pa je rekel, da ni izpovedal tako in ga torej sodnik dr. Pamer gotovo ni razumel, ker sta se jako težko razumela vsled njegovega neznanja slovenščine. Obdolženka T. je že prej pri glavni obravnavi pred obsodbo predlagala, naj se priča Stričič še enkrat zasliši, češ da ga sodnik dr. Pamer gotovo ni prav razumel in to tembolj, ker se je v zapisniku z dne 5. 7. 1917, U 201/17/4, jasno videlo, da je bil zadnji stavek, ki je vseboval najhujše žaljivke, šele naknadno pripisan. Zakaj in kako, se iz zapisnika ni razvidelo. Nemški senat okrožne sodnije v Mariboru pa priče Stričiča ni hotel še enkrat zaslišati, samo, da ne bi blamiral sodnika dr. Pamerja.

Okrajna sodnija v Slov. Bistrici je končno dovolila obnovitev postopanja in zaslišala še enkrat pričo Stričiča in tudi sodnika dr. Pamerja.

Priča Stričič je nato pri okrajni sodniji v Slov. Bistrici izpovedal, da je sicer slišal pri prepiru Č. in T. žaljivke, ki so bile v zapisniku z dne 3. 7. 1917 od dr. Pamerja naknadno pripisane, ne ve pa, katera stranka je te besede izustila. Tudi Mariboru (pri dr. Pamerju) sem tako povedal, pravi v tem zapisniku priča Stričič. Lahko si torej predstavljamo, kako je bilo zaslišanje priče Stričiča pri dr. Pamerju. Še značilnejše pa je zaslišanje dr. Pamerja samega, zato objavljamo ta zapisnik doslovno:

U 201/17/16.

K. k. Bezirksgericht Marburg, Abt. III., 22. 10. 1917.

Gegenwärtig k. k. Richter dr. Jančič als R. Aufnahmeschrift mit

Zg. Dr. Josef Pammer, 36 Jahre alt, kath., verh. in Altenbrunn, Bez. Gleisdorf (I), k. k. R. in Marburg, an den Dienstest erinnert, gibt an:

Ich bin der slovenischen Sprache soweit mächtig, um einen Zeugen sachgemäß in dieser Sprache zu vernehmen und die Aussage richtig zu protokollieren; allerdings reichen diese Sprachkenntnisse soweit nicht, daß ich aus eigenen Beleidigungen erraten könnte, wie sie etwa am Tatorte üblich sind.

Da ich fast täglich Personen vernehme, erinnere ich mich an die Vernehmung des Zeug. Stričič Stefan genau nicht mehr, bei Durchsicht der Oz. 4 dieses Aktes frucht sich meine Erinnerung aber dahin auf, daß Stefan Stričič die Aussage genau so gemacht hat, wie sie protokolliert ist, daß er auch genau die Worte: »Tote (naknadno pripisane žaljivke) angegeben hat.

Ich halte also die Möglichkeit eines Mißverständnisses für ausgeschlossen.

Dr. Pammer.

H. Dr. Pammer hat vorstehendes Zeugensprotokoll selbst geschrieben.

Dr. Jančič.

Obdolženka T. je bila nato gori navedenih spornih žaljitev oproščena.

Kako pridejo stranke do velikih stroškov radi neznanja njihovega jezika na sodniji? Dr. Pammer je kurzovec; ko je vstopil k sodniji, še ni znal ne besede slovensko, a »Südmärka« ga je podpirala, ker je obljubil, da bo služboval v Rogatcu. A v Gradcu se jim je zdelo potrebno, poslati v zakotni Rogatec iz Maribora slovenskega sodnika dr. Lešnika in dr. Pammer je prišel v Maribor k okrajni sodniji, kjer so mu dali pravno pomoč. Tam res dan za dnem zaslišuje nebroj slovenskih strank in lahko si je torej predstavljati njegovo krpuhanje s slovenskimi strankami, ko vendar sam priznava, da le za silo lomi slovenščino. Ljudje se jezijo, a pri kvalifikaciji je dr. Pammer kljub temu persona grata.

Dr. Pammer pa ima na okrajni sodniji tudi uradne dneve in tu napravljaja dosledno kazenske in civilne tožbe nemško, če tudi stranke niti besedice ne razumejo nemški.

Efekt bi bil pač isti, če bi napisal tožbe v Kitajščini. Vsako slovensko ime potvori v nemško spako, lastna in krstna imena piše le z nemškimi črkami, kot bi sploh ne poznal latinice, če spremeni č v tech, ž v sch itd.

Vprašamo c. kr. justičnega ministra: Ali hoče že enkrat prenehati s kurzovskim sistemom? Ali je pripravljen odstraniti iz slovenskih krajev vse sodnike, ki niso slovenščine popolnoma zmogni?

Na Dunaju, 20. junija 1918.

Cenzura in slovensko časopisje.

Dunaj, 17. julija 1918.

Posl. dr. Ravnihar je posredoval danes pri notranjem ministru Gayerju zaradi ustavitve tednika »Domovina« po ljubljanski policiji. — Danes se je vršila tudi dveurna seja cenzurnega odseka v državem zboru. Dr. Ravnihar je v imenu Jugoslovanskega kluba ostro nastopil proti nadlegovanju ljubljanskih narodnih listov s strani policije in deželne vlade. Ko je povedal, na kako komodno stališče se je postavila policija radi jutranje izdaje »Slovenca« in »Slovenskega Naroda«, so izjavili celo nekateri nemški poslanci, da se jim zdi kaj takega nemogoče. Seveda so se morali prepričati, da je bilo res tako in da obravnava ljubljanska policija zakonita pазnаnа časopisov kot navadne »prošnje«.

Za enakomerno postopanje v armadi.

Posl. dr. Lodzman in tov. so vložili interpelacijo na domboranskega ministra, v kateri pravijo, da bramba domovine pod zapostavo krvi in imetja ni le dolžnost poklicanega vojaškega stanu, marveč celokupnega oboroženega prebivalstva. Interpelacija navaja celo vrsto razprav, ki dajejo častnikom po poklicu in njihovim družinam prednost nasproti rezervnim častnikom in njihovim družinam; zahtevajo, naj se predpisi izpremenijo.

Provokacije nadoficijala Tschebulla v Sloveniji Bistrici.

Dr. Korošec in tovariši so vložili na pravosodnega ministra dne 16. julija sledečo interpelacijo: Zoper nadoficijala Tschebulla (recte Čebulj) pri c. kr. okrajni sodniji je bila vložena ta-le ovadba dne 19. januarja 1918:

»Prezidiju c. kr. okrožne sodnije v Mariboru.

Slavnemu prezidiju je gotovo znana notica: »Drznost nemških uradnikov«, ki jo je priobčila dne 14. januarja t. l. »Straža« št. 4.

Dne 8. januarja je namreč tukajšnji nadoficijal g. Tschebull na moje vljudo slovensko zahtevanje nekega akta rekel: »Ich verbiete mir diese Provokation, ich bin ein Deutscher und wenn Sie mit mir slovenisch sprechen werden, so gebe ich Ihnen keine Antwort« itd.

Dne 11. t. m. sem poslal h g. Tschebullu strojepisko in tej je g. Tschebull na njeno vljudo slovensko vprašanje zopet odvrnil: »So lange Sie nicht deutsch sagen werden, bekommen Sie keine Antwort, und wenn Sie eine Stunde hier stehen. Sagen Sie auch dem Konzipienten, daß er auf slovenische Fragen keine Antwort bekommt.«

G. nadoficijal Tschebull je vodja pisarne pri tukajšnji okrajni sodniji, od tedaj ne da na slovenski odgovor nikakega odgovora, tako meni, kakor tudi ne mojemu tovarišu g. dr. Goričanu, koncipijentu pri dr. Lemežu. Na slovenski pozdrav pri vstopu v pisarno sploh ne reagira.

Obrača se torej do slavnega prezidija s prošnjo, da ono prepreči nadaljnje žaljenje slovenske narodnosti pri tukajšnji c. kr. okrajni sodniji s strani državnega uradnika.

Z odličnim spoštovanjem
Dr. Avgustin Reisman, koncipijent pri dr. Kukovu v Slov. Bistrici; dr. Alojzij Goričan, koncipient pri dr. Lemežu.

Nato so bile zaslišane tri priče, ki so potrdile ovadbo in tudi, da se Čebulj sploh vede neprijazno, da ne reagira na slovenski pozdrav in da je prepovedal poduradnikom odzdravljati na slovenski pozdrav.

Niti po zaslišanju Čebulj ni postal boljši. Pač pa se je v gostilni Josipine Krulc v Slov. Bistrici javno hvalil, da mu je po zaslišanju prezident poslal pohvalno pismo, češ da naj si iz vsega nič ne stori.

Vprašamo c. kr. pravosodnega ministra:

Je-li pripravljen, takim pobalinskim provokacijam konec napraviti?

Na Dunaju, dne 20. junija 1918.

Izpopolnitev zveze z Nemčijo.

Poslanci dr. Korošec in tovariši so interpelirali c. kr. ministrskega predsednika:

V tem, ko ni niti besedilo trozvezne pogodbe javno znano, v tem ko je komaj razširjenje nemške gospodarske oblasti na monarhijo in slabo prikrita misel »Osrednje Evrope« padla v grob, poizkuša nemška država, ki je v skrbeh za svojo gospodarsko bodočnost, v drugi obliki razširiti svojo politično, vojaško in v prvi vrsti gospodarsko nadvlado na monarhijo.

Podkancler pl. Payer je dne 9. junija 1918 v nekem tukajšnjem listu izdal, kakaj Nemčija stvar tako forsira: zato, da bosta pri mirovnih pogajanjih obe državi enotno nastopali, to je da se monarhija odpozne zadnjemo ostanke diplomatske svobode, da se obnovitev zveze ne izpostavi nevarnosti, da bi se zavlekla preko vojne zaključka, to je da se vsaka nova orientacija monarhije po vojski v naprej onemogoči, končno da se ustvari enotno gospodarsko ozemlje, to je ozemlje, ki bo od zapada odrezani nemški industriji zagotovilo gospodstvo.

Pogajanja, ki so se junija začela v Berlinu, se nadaljujejo sedaj v Solnogradu.

Na avstrijsko-ogrski strani se sicer opaja gotova previdnost, kljub temu je spričo odvisnosti od Nemčije, v katero je monarhija tekom vojske zašla, velika nevarnost, da bo Nemčija takojimeno poglodbitev zveze izpeljala, kar bi imelo za posledico, da bi bila pot avstrijskih-ogrskih narodov do miru bistveno otežena in da bi monarhija izgubila vsako svobodo v ravnanju.

Ker gre za življenjske interese avstrijskih narodov, vprašamo c. kr. ministrskega predsednika:

Ali je vlada pripravljena, dati o stanju pogajanj za nemško-avstrijsko zvezo natančno pojasnila in pred sklenitvijo tudi le predložit obveznosti vedno obvestiti in vprašati parlament?

Dunaj, 17. julija.

Jugoslovanski klub je vložil danes zopet več interpelacij, med drugimi interpelacijo poslanca dr. Verstovša

na pravosodnega ministra Schauerja zaradi pristranosti nemškonacionalnih sodnikov, na trgovskega ministra Wieserja radi napredovanja poštinih uslužbencev in na domobranskega ministra Czappa zaradi zopetne uvedbe kazni privezovanja in vklepanja pri vojakihi. — Poslanec Pišek je interpeliral zaradi porabe bučnega olja pri firmi Krainz v Framu za luksurijsne izdelke, poslanec dr. Benkovič pa železniškega ministra Banhansa zaradi škandaloznih prometnih razmer na južnoželezniški progi Zidan most-Zagreb. — Skupno s češkim svazom je vložil Jugoslovanski klub interpelacijo na ministrskega predsednika zaradi nekulturnega postopanja bolgarskih čet in oblasti s prebivalci zasedene Srbije.

Rešimo naše delavstvo!

Dve delavski stavki sta končani. Nismo se hoteli obračati javno na občinstvo med stavkami. Delavstvo je priredilo teh stavk z namenom, da stori v boju za svoje pravice korak naprej. Nikakega bojnega razpoloženja ni danes med delavstvom. Med delavstvom je danes vsako uro in minuto v gosteh samo ena obiskovalka, črna skrb: kaj bo jutri, kako se bomo preživeli, kako bomo gledali našo deco, ki nam hoče umreti pred očmi od gladu. Položaj v Idriji, v Črni in v Možici je bil obupen. Ta obup je bil oče štrajkov. Delavstvo je vedelo, da s štrajkom ne bo doseglo trajnih uspehov. V resnici lačni ne misli na daljšo prihodnost. Danes in jutri se glasi prvo vprašanje in prva zapoved. Trajnih uspehov stavki tudi nista dosegli, samo za prvo silo se je nekaj dobilo. Pa ni v Trziču in v Jesenicah in po vseh drugih delavskih krajih nič boljše. Vsak trenutek se bojimo, da se vname iskra v enem ali drugem kraju in zaneti požar. Da to prepreči, je naše delavstvo sklenilo pod geslom: »Delavstvo sebi!« pomozno akcijo v korist stradalocemu delavstvu.

Delavstvu. V okviru »Jugoslovanske Strokovne Zveze« se je ustanovil posebni osrednji odbor, te akcije, ki prosi za darove v ta namen. Hvaležno sprejemamo živila vsake vrste, pa tudi denarne prispevke, ki jih bomo porabili za izravnavo med maksimalnimi cenami in med cenami, po katerih bomo mogoče le še kaj živil dobili. Za delavstvo moramo dobiti nekoliko živil, naj stanejo, kar hočejo, kadar gre za življenje in smrt, se to ne vpraša, delavstvu pa hočemo dati živil, kar jih bomo dobili, le po maksimalnih cenah.

Vedno smo bolj zaupali ljudstvu, kakor upravi. Naše delavstvo je stalo vedno na stališču popolne vzajemnosti med slovenskimi stanovi, zlasti med kmečkim in delavskim stanom, ki tvorita pravi temelj našega naroda, zato tudi v težki uri pri med stavkami. Delavstvo ni priredilo teh nih faktorjev.

Naj bi to zaupanje ne bilo varano. Darovi naj se pošiljajo: Jugoslovanski Strokovni Zvezi v Ljubljani, ki bo izkaze o njih objavljalo v »Naši Moči«.

Načelstvo

Jugoslovanske Strokovne Zveze.

Boji z Italijani.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 17. julija. Uradno:

Južno od Asiaga ste dve angleški stotniji skušali vdreti začasno v naše järke. Po kratkem boju ste bili vrženi nazaj. V dolini Brente je neka patrolja privedla 30 ujetnikov in dve strojni puški. Zgube sovražnika v zadnjih bojih na Solarolu so bile izredno težke. Na ozkem frontnem odseku smo našli nad 500 italijanskih trupel.

Načelnik generalnega štaba.

Italijansko poročilo.

15. julija. Francoski oddelki so izvedli na Asiški visoki planoti dva presenetljiva napada v sovražne črte na Pertici in Bocchiju. Naši oddelki so vdrl v sovražne črte severno od Monte Val bella in ugrabili ujetnike. Sovražnik je odgovoril s krepkim nastopom artiljerije, odgovarjali smo z uspešno učinkujočim ognjem. Naši in letalci zaveznikov so obstreljevali sovražne pehotne oddelke, ki so korakali po zadaj ležečih potih. Med južnimi strminami Sasso Rosso in dolino Brento so sovražni poizvedovalni oddelki močno delovali, naše prednje straže so z uspehom odgovarjale. Ob Cornoni smo odbili poskušeni napad. Podnevi in ponoči so živahno streljali s topovi severno od Grappe in v odseku Montebella. Sestrelili smo šest sovražnih letal.

Bitka na Francoskem.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 17. julija. Veliki glavni stan:

Bojna skupina kraljeviča Ruperta.

Bojevanje je šele zvečer oživelo. Poizvedovalni sunki južno Yperna so nam privedli ujetnikov. Jugovzhodno od Hebuterne je sovražnik svoje napade brez uspeha ponovil.

Bojna skupina nemškega cesarjeviča.

Krajevni boji pri Savieresu in zahodno od Thierry Chatteau. Jugovzhodno od Courtemonta smo svojo črto potisnili do odseka Surmelin. Silne protinapade je sovražnik z močnimi silami izvajal proti naši fronti na južnem bregu Marne. Njegovi napadi so se zrušili z najtežjimi izgubami deloma po srditem boju pred našimi črtami. Na severnem bregu Marne smo uspehe prvih bojev razširili. Ko smo odbili francoske protinapade, smo udarili za sovražnikom do višine severno od Nanteuila in smo se priborili skozi gozda Rodemat in König. Na obeh straneh Ardre smo vrgli sovražnika na remsko pogorje med Nanteuilom in severno od Pourcyja. Vzhodno od Reimsa je položaj nespremenjen. Sovražne postojanke smo krepko obstreljevali in zboljšali ob Rimski cesti in ob Suippi naše postojanke. Severovzhodno od Masigesa smo vzeli nekaj utrjenih višin. Število ujetnikov se je zvišalo na več kot 18.000.

Nad bojiščem je bilo sestreljenih 36 sovražnih letal in dva pritrjena zrakoplova. Poročnik Wenkhoff je priboril svojo 37. in 38., poročnik Loewenhardt svojo 37., nadporočnik Loerzer svojo 26., poročnik Bolle svojo 22. in podnarodnik Thon svojo 21. zračno zmagajo.

NEMŠKO VEČERNO POROČILO.

Berlin, 17. zvečer. Uradno: Odbili smo protinapade, ki so jih Francozi ponavljali na južnem bregu Marne. Položaj se sicer ni spremenil.

pl. Ludendorff.

London, 16. julija. (K. u.) Reuter poroča: Nemška ofenziva na Francoskem opoldne ni na nobeni točki napredovala nad pet milj daleč, dasi je sovražnik v nai-

večji meri osredotočil pri napadu svoje napore.

Wolffovo poročilo.

Berlin, 17. julija. (K. u.) Wolff poroča: Napad 15. julija je stal Francoze celo prvo postojanko v Champagni, od zagodne višine in od »Visoke gore« do Tahure. Vreme je bilo neugodno, toda kljub temu so tako hitro premagali francoske baterije, da so osvojili Nemci prvo postojanko z malimi izgubami. Odpor Francozov so povsod hitro zrušili in se hitro polastili njih opirališč. Ognju so Nemci tako hitro sledili, da so zasedli izhode rovov, še preden so prišli Francozi iz njih. Nemci so se z opoldne utrdili v osvojenem ozemlju, da si ustvarijo zvezo skozi udrinsko polje z zaljedem.

Angleži odklanjajo Herlinga.

»Westminster Gazette« izjava: Povedati moramo, da nasprotuje vsem zaveznikom samo misel, da to, da bi se Belgija uporabljala pri pogajanjih kot jamstvo. Belgija je žrtev strašnega zločina, vsled česar zahtevamo, da se mora obnoviti in odškodovati ne glede na kako drugo sporno vprašanje. Pogodbi v Brestu Litovskem in z Rumunijo sta nas naučili, kako umevajo Nemci povrnitev zemlje, če so v položaju, da se za njo pogajajo in nalagajo pogoje. Ako si želi Nemčija miru, naj odstrani svoje vojne oblike in vojne hujškatice in se priloži civiliziranemu evropskemu sistemu s skupnim nadzorstvom oborožbe in skupnemu jamstvu pravic narodov, velikih in malih. Vedno jasnejše se kaže, da je to edina pot, da se trajno rešijo vprašanja, za katerih se zdaj razpravlja. Naš odgovor Nemčiji se mora torej glasiti: Mi zasledujemo smoter trajnega pomirjenja sveta. »Times« so pisale: Herling je govoril brez vsake koristi, ker se lahko njegov govor različno tolmači.

Wekerle o zvezi z Nemčijo.

Budimpešta, 17. (K. u.) Ministrski predsednik dr. Wekerle je v odgovoru na neko interpelacijo izjavil: Zveza z Nemčijo nima in ne bo imela neprijateljskega ali celo grozljivega značaja proti drugim državam. Večkrat se je izjavil, da zveza Avstrije-Ogrske ne ovira prijateljskega razmerja z drugimi državami. Naša akcijska svoboda ostane brezpogojno. S pogajanjimi hočemo doseči samo pristranejšo razmerje. Če se pogodimo, da se bodo z drugimi državami skupno pogajali, ne bomo prikrajšani v naših pravicah in ne bomo bolj vezani, kakor Nemčija. Skupna pogajanja s tretjimi državami nam bodo jamčila, da bomo lahko vsaki čas in v vsakem oziru čuvali naše gospodarske koristi. Pri pogajanjih v Solnodgradu gre za predpogajanja, pri katerih se določijo temeljna načela našemu narodno-gospodarskemu razmerju. V glavnem se bodo dogovorili o tarifu, o skupni carinski razvidnici, o carinskih postavah in carinskem postopanju. Načelno smo se že dogovorili, zdaj se pogajajo poročevalci. Zbornica bodi prepričana, da ne bomo postavili postavodaje pred dovršeno dejstvo niti glede na naše razmerje z Avstrijo in tudi ne z ozirom na Nemčijo. Wekerle se je pečal nato z interpelacijo o zadnjih obvestilih zunanjega ministrstva.

O vojnih smolih Nemčije

Je izvajal v soboto neodvisni social. Gayer v nemškem državnem zboru: Vojska ni bila nikdar obrambna vojska. Bila je in je osvojevalna vojska, ki zasleduje imperalistične smotre. Vodstvo države krije in pospešuje počenje aneksionistov. Sprememba v državnem tajništvu zunanjih reči iznova potrjuje, da določa volja vojaške stranke smer politiki. Rusiji in Rumuniji so vsilili mir sile. Ne glede na sklenjene mirovne sklepe se je v resnici vojska nadaljevala po sklenjenih mirih v Veliki Rusiji in na Ukrajini. Narode, ki so jim z velikimi besedami obljubili svobodo, v resnici zatirajo in izkoriščajo. Pravica o samoodločevanju se naravnost zasmehuje, iz zasedenih ozemelj so vzeli vse surovine, tivila, stroje. Z vojaškim nastopom v Finski, izvedenim z namenom, da v krvi zatiro delavce in kmete, je dokazala nemška vlada, da štiti protirevolucijo, kar je pokazala tudi s svojim nastopom na Ukrajini. Povsod je uničen ugled nemške države in jaupanje v odkritosrčnost obljub vlade. Večinske stranke državnega zbora, ki podpirajo vlado, so v polni meri odgovorne za politiko vlade. Dosegle so, da gospoduje ista vojaška avtokracija, ki zasleduje tudi jasproti velesilam na zahodu nasilno in osvojevalno vojsko. Ker se prikriva to zmerje moči, ni mogoče objaviti jasnega, jedrnatega mirovnega programa. Vlada ato tudi dozda ni razglasila pravice Belgije do nedotakljivosti, samostojnosti in neodvisnosti, marveč je podajala dvoumne, vite izjave, ki onemogočujejo uspešnih mirovnih stremeljenj. In vojska se vleče ato naprej, da ne vidimo konca. Grde orjije slavi z njo dobičkaželost. Velikanska

premoženja nastajajo, srednji stan se pa izroči uničenju, ljudske množice pa lakoti. Lakota in beda uničujeta, česar ne pomorska vojska. Oblegovalno stanje in cenzura vezeti svobodno besedo in varati o pravem občutju ljudstva. Nadaljevanje vojske privede do obubožanja Evrope. Imperialistične vlade in vladajoči sloji ne dobe izhoda iz zmede strašne revščine. Da se reši človeštvo pogina, je bolj kakor kdajkoli potrebno, da se oprostijo vsi narodi kapitalističnega gospostva in nasilstva militarizma.

Iz Rusije.

Poveljnik češko-slovaških čet v Tokiju.

»Dziennik Poznanski« poroča: Poveljnik češko-slovaških čet Hurban je prispel iz Vladivostoka v Tokio, da se prepriča osebno, kaj mislijo Japonci o Sibiriji. Posvetoval se je z vodilnimi japonskimi politiki.

Sedem milijard rubljev vojne odškodnine.

Moskovsko »Naše Slovo« poroča, da se je vršilo 2. julija v komisariatu za trgovino in obrt v Moskvi posvetovanje glavne likvidacije komisije traktata v Brestu-Litovskem glede povrnitve vojne odškodnine Nemčiji. In sicer dobi Nemčija vojno odškodnino v znesku sedem milijard rubljev. Nemci zahtevajo takojšnje izplačanje te svote, ker potrebujejo nujno ruskih rubljev.

Občine deželnemu odboru.

+ V Trnovem se je pri občinski seji 14. t. m. soglasno sklenila 4. dopisih deželnega odbora resolucija, glasom katere občinski odbor neomajno vztraja na stališču majniške deklaracije in odklanja vsako drugo stališče, naj se mu predlaga od katerekoli strani.

+ Občina Poljane za deklaracijo. V seji 14. t. m. je občinski zastop občine Poljane vzel tozadevni odlok dež. odbora o zadevi deklaracije na znanje, ter soglasno sklenil, da nima pri že storjenem sklepu o tej zadevi nič spremeniti. Občinski zastop in za njim vsi občani vztrajajo odločno na temeljni majniške deklaracije 1917., podpisane od prav vseh slovenskih državnih poslancev, po kateri zahtevamo samostojno jugoslovansko državo pod žezlom habsburškim, kjer bomo imeli vse pravice in svobodo, kakor jo že uživajo drugi narodi. Občinski zastop odločno odklanja vsako domišljeno domnevanje lake inozemske zveze, kakor dr. Trumbiča, za katerega ime se do prihoda navedenega odloka niti vedelo ni.

+ Občinski odbor mesta Lož zbran v seji dne 14. julija 1918 jemlje okrožnico deželnega odbora z dne 21. junija 1918, št. 7078, 3. julija 1918, št. 7579, ter 3. julija 1918, št. 7580, na znanje ter sklene sledečo resolucijo: Občinski odbor zvesto udan presviti cesarski hiši in avstrijski državi neomajno vztraja na stališču deklaracije Jugoslovanskega kluba z dne 30. maja 1917 ter odklanja vsako drugo stališče, naj se mu predlaga od katerekoli strani. Iskrena želja celokupnega občinskega zastopa je, da se tudi visoki deželni odbor kot najvišja avtonomna oblast pridruži majniški deklaraciji.

+ Občina Št. Peter pri Novem mestu. V štev. 159. »Slovenca« je pisal naš dopisnik, da je znano resolucijo deželnega odbora, v kateri se je namenoma zatajila deklaracija, predlagal v občinskem odboru župnik Fr. Vovko, dasi ni član občinskega odbora. Sedaj nam g. župnik sporoča, da dotične resolucije ni predlagal on in da nikomur ni prigovarjal, naj glasuje zanj. To sporočilo jemljemo z veseljem na znanje in s tem popravljamo svojo prejšnjo vest. Enak popravek nam pošilja županstvo, ki pa žal ni popravilo tudi trditve, da je občinski odbor sprejel znano resolucijo potem, ko jo je v občinski seji utemeljil nemški graščak grof Margheri.

+ Goče pri Vipavi. Občinski odbor je v svoji seji dne 4. julija sklenil podpisati 1000 K vojnega posojila. Nadalje je občinski odbor vzel z okrožnico deželnega odbora kranjskega z dne 21. junija leta 1918., št. 7078, poslano resolucijo deželnega odbora z dne 19. junija leta 1918. naznanje ter soglasno izjavil, da neomajno vztraja na stališču državnopravne deklaracije Jugoslovanskega kluba z dne 30. maja 1917, ker vidi vso svojo srečo in rešitev v jugoslovanski državi pod žezlom habsburške dinastije ter obsoja in bo vedno obsojal vse dosedanje in tudi prihodnje Trumbiče ali kakor se bodo že imele. Sploh pa bi tukajšnja občina za Trumbiča še niti vedela ne, ko bi je ne bil na njega opozoril slavni deželni odbor. Občinski odbor pa iskreno želi in prosi, naj se tudi njegov predstavnik deželni odbor, kot najvišja avtonomna oblast v deželi pridruži majniški deklaraciji.

Spominjalte se »Slovenske Straže«!

Politične novice.

V Št. Vidu nad Ljubljano se je osnoval klub občinskih odbornikov S. L. S. Za načelnika kluba je izvoljen župnik V. Zabet.

+ Sarkotić proti jugoslovanskemu gibanju. Hrvatski listi poročajo, da je vladni komisar v Sarajevu po nalogu deželnega načelnika barona Sarkotića poklical k sebi dr. Jozo Sunarića, Vekoslava Jelavića in dr. Dušana Jeftanovića in jim pod pretnjo posledic prepovedal vsako delo, ki bi bilo v zvezi z ustanovitvijo samostojne jugoslovanske države.

+ Ogrska zbornica. V seji 17. julija je predložil ministrski predsednik dr. Wekerle mirovne pogodbe z Rusijo, Finsko in Rumunijo in dotične dodatne pogodbe. — Finančni minister Popovics je predložil 6 zakonskih načrtov, in sicer o emisiji posojil zemljiško-kreditnega zavoda za vodne regulacije in zemljiške melioracije, o davku na premož., o izpremembi nekaterih določb solne dohodnine, o davku na vojne dobičke, ki ga mora l. 1917. plačati avstro-ogrška banka, o ureditvi plač in dolgov javnih uradnikov in penzionistov in o izpremembi postave, tičeče se centrale denarnega zavoda. — Nato je zbornica nadaljevala podrobno razpravo o volilni reformi. Bredlog ministrskega predsednika Wekerleja za žensko volilno pravico so s 96 proti 161 glasovom odklonili; proti so glasovali pretežni del Tiszove stranke in mali kmetje, za pa vladna stranka, Andrássyjeva in Karolyijeva skupina in saški poslanci, kakor tudi nekaj članov delovne stranke. Baloghov predlog za žensko volilno pravico so odklonili s 146 nasproti 106 glasovom. Andrássyjev predlog, naj se da ženskam volilno pravico v obliki posebnega zakona, je bil s 96 proti 156 glasovom odklonjen. Ostali predlogi za žensko volilno pravico so bili odklonjeni potom navadnega glasovanja.

+ Mažari in Slovani. »Slovensky Tyždennik« piše, da je med mažarskimi politiki poslednjo dobo živo gibanje. Razgovarjajo se z zastopniki vseh sosednjih Slovanov ter pošiljajo zaupnike v Zagreb, Krakov in Prago. Poljska država naj bi imela z Avstrijo-Ogrsko skupnega vladarja — to je ono vprašanje, Pri pogajanjih s hrvatskimi zastopniki hodi Mažarom na misel, da bi se Dalmacija pripojila Hrvatski, Bosna pa Ogrski, torej gre tu za razširjenje mažarske politične moči na račun skoraj vseh južnih Slovanov, kar jih je pod vladno habsburškega rodu. V Pragi se je mudil zaupnik stranke grofa Karolyija, ki pa ni bil ne prvi, ne poslednji. Pravil je tam in pojasnjeval, da grof misli na Slovane, tudi na Čehe, do katerih goji tajno ljubav. Češkemu občinstvu je oni zastopnik naznanil, da so se Mažari tekom vojske tako glede na značaj kakor glede na mišljenje temeljito izpremenili, da Mažari nočejo nikogar podjarmiti, da hočejo mir in da hočejo tudi v lastni hiši zadovoljne narode in narodnosti, ki se bodo med seboj umevali. — »Slovensky Tyždennik« pravi, da so se mažarski politiki spomnili Slovanov samo zato, ker se je na obzorju pokazala pošast, ki preti pogoltniti vse. Nemec ne gleda nič na mažarsko občutljivost. Nemško-avstrijsko-ogrsko carinska enota bi motila predvsem državno vrhovnost, a to imajo samo Mažari. Izpolnjujejo se besede našega Miloša Štefanovića, da bodo Mažari iskali slovanske pomoči, s katero naj bi se rešili pred rastočim nemštvom. Leta 1866. so iskali pomoč pod okriljem Nemčije. Danes je drugače, pa se Mažari pogovarjajo s slovanskimi sosedmi, z vsakim posebe. Ni treba se povdarjati in dokazovati, da neodkritosrčna pogajanja ne bodo nič koristnega rodila za Slovane. List svari Hrvatsko pred politiko iz leta 1868. in enako Poljake, sicer gorje njih in naši svobodi. Ogrska mora biti središče zveze valih narodov, ali celo, i z Nemažari in z mažarsko demokracijo, ne samo z današnjimi kobiličarji. Ljudska vlada je to, nič je ne zadrž. Fevdalizmu je po Nemcih samih odklenalo v Kurlandiji, kjer so tretjino veleposestev razprodali med kmete. Na Ogrskem ima 250 veleposednikov, grofov in posestnikov med Slovaki skoraj toliko zemlje, kolikor 300 samostojnih kmetov. Odtod krivic tudi v politiki.

+ Poslanci in general. V klubu češke narodne stranke je poročal posl. Kadčak naslednji slučaj: Ko so se gosposkozbornični član dr. Začek in poslanca Navratil in Charvat peljali na Dunaj k otvoritvi državnega zbora, jih je železniški sprevodnik pozval, naj se umaknejo iz voza in napravijo prostor generalu. Gospodje pozivu niso hoteli ugoditi, naker je sprevodnik poklical kolodvorsko stražo, ki je poslanca z nasajenimi bajoneti iztirala iz voza. Posl. Kadčak je o tem dogledku obvestil zborničnega predsednika dr. Groša in prosil, naj odredi strogo preiskavo.

+ Nemška nesebičnost. Schönererjevo glasilo objavlja sledečo »kritiko« nesebičnosti nemških poslancev: Poslanec Dobernig je pred kratkim odstopil kot načelnik »Südmarke«, češ. da mu rahlo

zdravje ne dopušča, da ohrani to mesto. Zanimivo je pa, da Dobernig ni odstopil drugod, le načelnistvo »Südmarke« ga je obremenjevalo. Obdržal je svoja mesta kot poslanec, koroški deželni odbornik, upravni svetovalec južne železnice kljub svojemu rahlemu zdravju. To da misli, in če premišljuje, mora priti na misel, da se je Dobernig najlažje zato ločil svojega mesta, ker je neplačano, častno mesto, medtem ko so druga mesta precej dobro plačana. Obrambno društveno delo smatrajo naši nemški politiki večinoma le kot postransko opravilo, s katerim postaneš v gotovi meri popularen, ki ga pa lahkega srca pustijo, če ti je na poti. Kot skakalnica do poslanskega mandata je tudi porabljalvo, da vplivaš na množice volilcev, sicer je pa gospodom poslancem neprijetno, »Südmarke« na primer se ne more pohvaliti, da so bili nemški poslanci dolgo časa njeni načelniki. Derschatta, Hoffmann, pl. Willenhof, Wastian so se hitro znebili bremena, da so se posvetili poslu, ki vednese. Da vsled tega narodno obrambno delo trpi, nemški poslancev ne zanima, ker so v tem oziru zelo širokovestni. Zahtevamo upravičeno, naj obrambnim društvom ne predsedujejo poslanci.

+ Progi časniskemu trustu Hug. Poslanci Zenker in tovariši so vložili interpelacijo, v kateri opozarjajo na ustanovitev Hummerjevega korespondenčnega urada ter povdarjajo, da so časniskarji najneprijetnejše presenečeni, ker so se tej ustanovi z državne strani očitno dovolile predprave, spriču katerih je neodvisnemu časniskarju in za ohranitev svoje neodvisnosti prizadevačemu se pokrajinskemu časništvu skoraj nemogoče, odoleti tej nepošteni tekmi.

+ Nov list čeških narodnih socialcev. Kako poroča »Vidensky Denik«, bodo začeli češki narodni socialci izdajati zopet dnevnik »Češke Slovo«, katerega je vlada svoj čas prepovedala, a sedaj zopet dovolila. List bo izhajal dvakrat na teden.

+ Krščanski socializem v Rusiji. Kako poroča moskovsko »Naše Slovo«, se razvija novoustalovljena krščansko-socialna stranka v Rusiji veliko lepše, kot so sploh ustanovitelji pričakovali. Teren za stranko je ugoden. Stranka je izrazito protizidovska.

+ Dr. Tertil pri grofu Burianu. Načelnik Poljskega kola dr. Tertil je imel v torek ob peti uri popoldne razgovor z zunanjim ministrom Burianom.

Dnevne novice.

— Občina Trnovo pri Ilirski Bistrici je dne 14. t. m. imenovala knezoškofa dr. A. B. Jegliča za častnega občana.

— Iz Poljan. Občinski zastop je soglasno imenoval častnim občanom Nj. prevzvišenost knezoškofa dr. Ant. B. Jegliča in gosp. ljubljanskega župana dr. Tavčarja. Oba kot odločna in neustrašena zagovornika naše poštene in pravične stvari. Knezoškofa še kot moža, ki je s svojim vplivom povzročil, da se je nekdanji pobesneli politični boj v deželi ublažil in omilil, ter se s tem pokazal pravega cerkvenega kneza miru, sprave in ljubezni v blagor domovine.

— Občinski odbor v Podgorici (št. Jakob ob Savi) je v seji dne 14. julija 1918 imenoval za častnega občana prevz. gosp. knezoškofa dr. Antona Bon. Jegliča v priznanje 20 letnega apostolskega delovanja v verskem in narodnem oziru.

— Trebnje. V seji občinskega odbora trebanjskega dne 14. julija 1918 je bil sprejet soglasno sklep na predlog gospoda župana Franca Huča: O priliki dvajsetletnice škofovanja in v znak hvalečnosti za nemurno in nesebično dolgoletno delovanje za slovensko ljudstvo, posebno pa za pospeševanje kulturnega napredka slovenskega naroda, se imenuje prevzvišen gospod knezoškof dr. Ant. Bonaventura Jeglič za častnega občana občine Trebnje.

— Lož. Občinski odbor je v svoji seji dne 14. t. m. imenoval prevs. knezoškofa dr. Antona B. Jegliča za častnega občana.

— Nova mša. V Ajdovcu na Dolenjskem bo v nedeljo, 21. julija daroval prvo najsvetejšo daritev č. g. P. Emanuel Jarc, frančiškan. Pridgal mu bo preč. g. Martin Poljak, župnik v Sostrem.

— Jadranska hotelska družba, pri kateri sodelujejo hrvatske banke, je te dni kupila v Opatiji gostišče »Speranza«. Razen tega je družba kupila desletje več hotelov in kopališč v Hrvatskem Primorju.

— Praznovanje narodnega blagdana sv. Cirila in Metoda. Poroča se nam: V loški dolini so kljub slabemu vremenu na predvečer na več straneh goreli kresovi, pri teh se je prepevalo, streljalo in ni manjkalo tudi »harmonik«. Na blagdan so gospodine Ciril Metodove družnice Stari trg — Lož pobirale za slovensko siročad in nabrale ogromno vsoto 800 K. — Posnemajta vrednoti!

— 8. vojnega posojila. Kolikor je doslej znano, je 8. vojnega posojila 5763.4 mil.

— Stari trg, dne 16. julija. Danes ob 1. uri 48 minut je bil pri nas precej močan

SED AJ V LJUBLJANI, HOTEL UNION.